

СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В РИНКОВИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Ліщук Н. В.

*кандидат наук з державного управління,
завідувач, доцент кафедри економіки та фінансів
Міжнародного економіко-гуманітарного
університету імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне, України*

Іваниш Т. В.

*магістрантка спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа
та страхування»,
Міжнародного економіко-гуманітарного
університету імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне, України*

Сучасні ринкові умови господарювання мають суттєвий вплив на фінансовий стан сільськогосподарських підприємств, у яких значна частка прибутку набуває інфляційного характеру, знижується платоспроможність та їх ліквідність. Такий стан спонукає до підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва, конкурентоспроможності продукції відповідно переформатувавши управлінські підходи згідно останніх досягнень науково-технічного прогресу, вишукуванні ефективних форм господарювання у забезпеченні виробничих процесів, підвищенні рівня ділової активності та підприємницького характеру.

В цілому це необхідно для стабільності розвитку аграрного виробництва, досягнення стійкого стану сільськогосподарських підприємств в мінливих умовах господарювання. У наукових літературних джерелах «стійкість» має ототожнення з поняттям «сталість» (незмінність, постійність) і «стабільність» (забезпечення сталості), як певне трактування кібернетичного підходу «...стійкість – збереження незмінності деяких інваріантностей системи в процесі змін її стану» та економіко-математичного підходу «...умови, які забезпечують системі стан рівноваги або утримання її характерних ознак на відповідному рівні» [1]. Звідси основним концептуальним

підходом до визначення поняття «стійкість», є процесуальна та результативна її складова, які означають здатність встояти, протистояти і адаптуватись до дій екзогенних та ендогенних чинників.

Як процес – «стійкість» виступає наслідковим чинником у взаємозв'язку і взаємодії господарських операцій економічної системи підприємства з метою генерації факторів рівноваги і створення підґрунтя подальшого його розвитку. 9 Загалом «стійкість підприємства» визначають як економічну категорію, яка «...охоплює сукупність факторів що забезпечують підприємству стан контрольованої рівноваги та здатність до сталого економічного зростання шляхом ефективного забезпечення діяльністю» [2].

Фінансова стійкість сільськогосподарського підприємства є головним компонентом загальної його стійкості, і виступає як об'єкт фінансового забезпечення господарської діяльності, характеризуючи стан фінансових ресурсів у забезпеченні пропорційності та збалансованості розвитку при збереженні платоспроможності, кредитоспроможності за умов припустимого рівня ризику.

Визначення фінансової стійкості сільськогосподарського підприємства надає змогу отримати оцінку здатності підприємства адаптуватись до умов зовнішнього середовища із визначенням ступеня його незалежності від зовнішніх джерел фінансування. Насамперед змістовність визначення ступеня фінансової стійкості сільськогосподарських підприємств виходить із функцій які вони виконують.

Враховуючи підходи до визначення ступеня фінансової стійкості господарської діяльності підприємств, пропонується її функції визначати за декількома основними принципами, тобто тими вимогами, які є обов'язковими у виконанні процесів організації діяльності, виявлення її результатів та опрацюванні цих результатів з метою визначення рівня фінансової стійкості.

В процесі встановлення рівня фінансової стійкості слід використовувати таку методику, яка найбільшою мірою сприятиме ефективності її визначення. Будь-яка методика ґрунтується на проведенні аналізу, і може включати способи, правила і заходи щодо найбільш доцільного виконання роботи. До основних завдань, які комплексно розв'язуються у процесі оцінки фінансової стійкості сільськогосподарського підприємства, необхідно віднести наступні завдання [3]:

1. Встановлення позиції підприємства за розробленими фінансовими показниками, що зводиться до виявлення забезпеченості підприємства оборотними засобами, правильності утворення запасів товаро-матеріальних цінностей, встановлення оптимального рівня заборгованості, виявлення економічних і фінансових результатів. Правильна оцінка позиції підприємства за фінансовими показниками може бути здійснена на основі їхнього системного і взаємозалежного аналізу.

2. Виявлення шляхів і можливостей подальшого поліпшення фінансової діяльності, тобто встановлення в процесі оцінки відхилень показників фінансової стійкості підприємства від критичних значень. Виявлення причин цих відхилень і розробка відповідних рекомендацій сприяють поліпшенню всієї виробничої діяльності підприємства.

В процесі проведення аналізу рівня фінансової стійкості сільськогосподарського підприємства, особливу увагу необхідно звертати на внутрішні фактори, від яких залежить діяльність підприємства, і на які можна впливати та якими можна управляти. В залежності від впливу вищезначених факторів, надається можливість виділяти такі види фінансової стійкості сільськогосподарського підприємства, як: поточна (в момент здійснення аналізу) і потенційна (перспектива нарощування обсягів діяльності на протязі певного періоду з виходом на новий рівень фінансової стійкості). Тобто фінансова стійкість сільськогосподарського підприємства на короткостроковий період діяльності означає досягнення стану рівноваги: довгостроковий період – трансформування стабілізуючих чинників у фактор розвитку підприємства.

Таким чином, сільськогосподарське підприємство, як відкрита система та самостійний учасник ринкових відносин, має унікальну структуру внутрішнього та зовнішнього середовища, тобто «зіштовхується» із властивим тільки йому набором факторів фінансової стійкості і платоспроможності, притаманним конкретному сегменту ринку – аграрного ринку. Тому розробка індивідуальної системи забезпечення чинниками фінансової стійкості, дасть змогу ідентифікувати його фінансову стійкість, визначити періодичність проведення контролю та визначити результативність і ефективність таких дій. І якщо таке підприємство є фінансово стійким, то воно має перевагу перед іншими аналогічними підприємствами – учасниками

ринкових відносин того ж типу щодо залучень інвестиційних ресурсів і отримання кредитів, вибір постачальників та замовників.

Література:

1. Загородна О., Серединська В. Діагностика фінансового стану і стійкості функціонування підприємств. *Вісник ТНЕУ*. 2017. № 3. С. 20–24.
2. Дуброва Н. П., Антоненко В. В. Управління фінансовою стійкістю сільськогосподарських підприємств. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2018. № 11(2). С. 8–11.
3. Башнянин Г. І., Лінтур І. В. Фінансова стійкість суб'єктів господарювання та шляхи її покращення. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2016. Вип. 2(02). С. 98–101.

DOI

МЕХАНІЗМИ РЕЛОКАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Олехнічка А.

*доктор габілітований, професор,
директор Центру європейських регіональних та локальних досліджень
Варшавського університету
м. Варшава, Польща*

Князевич А. О.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту Міжнародного економіко-
гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'ячука
м. Рівне, Україна*

Релокація являє собою комплексний процес часткового або повного фізичного переміщення активів, обладнання, працівників підприємства з одного місця на інше в межах країни або з однієї країни до іншої, що зумовлений об'єктивними причинами збереження та/або масштабування діяльності. Це тимчасове явище, що діє в період воєнного стану та активних бойових дій на території України і релоковані підприємства по їх закінченню мають можливість як